VALTION
NUORISO-
NEUVOSTO

8.10.2026

LAUSUNTO VALTIOVARAINKUNNAN SIVISTYS- JA TIEDEJAOSTOLLE VALTION TALOUSARVIOESITYKSESTÄ VUODELLE 2027

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto on pyytänyt valtion nuorisoneuvostolta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027 (HE 175/2026 vp) teemasta nuorisotyö (luku 29.91): tilannekuva sekä keskeiset painotukset ja kipupisteet talousarvioesityksessä.

Tausta

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2027 opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan nuorisotyöhön kohdistuvien määrärahojen esitetään pysyvän edellisvuoden tasolla. Nuorisotyöhön esitetään 70 810 000 euron määrärahaa. Vuonna 2027 momentit 50 Nuorisotyön edistäminen ja 51 Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö esitetään yhdistettäväksi momenttirakenteen yksinkertaistamiseksi. Myös Harrastamisen Suomen mallin mukaiseen harrastustoimintaan kohdistuvien määrärahojen taso pysyy hieman yli 19 000 000 eurossa.

Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta

Valtion nuorisoneuvosto katsoo, että **etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan tulisi kohdistaa lisämäärärahaa nuorten korkean työttömyyden vuoksi.** Nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli elokuun 2026 lopussa yhteensä 40 700. Määrä on 3 900 (11 %) suurempi kuin vuotta aiemmin. Nuorista työttömistä työnhakijoista 10 000 oli alle 20-vuotiaita. Työttömyys kasvoi kaikissa ikäryhmissä vuoden takaiseen verrattuna, mutta suhteellisesti eniten 15–19-vuotiaiden (16 %) ikäryhmässä. (Työllisyyskatsaus 8/2026.) Myös maaliskuussa 2026 julkistetun Työvoimatutkimuksen mukaan nuorten työttömyysaste oli vuonna 2025 korkeimmillaan kymmeneen vuoteen. Kun työttömyysaste oli vuonna 2025 väestöllä keskimäärin 9,7 prosenttia, 15–24-vuotiailla se oli 21,8 prosenttia. (Tilastokeskus 2026.)

Etsivä nuorisotyö on valtakunnallisesti kattava nuorisotyön työmuoto, joka tavoittaa tehokkaasti nuoria, jotka eivät löydä palveluja tai jäävät niiden ulkopuolelle. Se tarjoaa nuorelle yksilöllistä ohjausta sekä vahvistaa nuorten mahdollisuuksia kiinnittyä yhteiskuntaan. Vuonna 2025 Suomessa oli 566 etsivää nuorisotyöntekijää, jotka kohtasivat noin 21000 nuorta. Samana vuonna etsivän nuorisotyön määräraha oli 13 000 000 euroa.

Nuorten työpajatoiminta tukee nuoren kasvua, arjentaitoja ja elämänhallintaa, osaamisen tunnistamista ja yhteisöllisyyttä sekä tarjoaa turvallisen ympäristön harjoitella työelämässä ja

yhteiskunnassa tarvittavia taitoja. Vuonna 2025 työpajoilla valmentautui 11 632 nuorta, joista suurin osa ohjautui jakson jälkeen koulutukseen, työkokeiluun tai työhön. Nuorten työpajatoiminnan määräraha on ollut vuosina 2025 ja 2026 vuosittain noin 14 000 000 euroa.

Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoitusta vahvistamalla valtio voisi tukea suoraan ja vaikuttavasti nuorten edellytyksiä työllistyä ja sijoittua jatko-opintoihin, sekä ehkäistä työttömyyden pitkittymistä ja syrjäytymistä.

Valtakunnalliset nuorisoalan osaamiskeskukset

Nuoriin kohdistuvien tukipalvelujen lisäksi valtion nuorisoneuvosto katsoo, että valtion talousarviossa vuodelle 2027 **tulisi osoittaa määräraha nuorisotyön kehittämiseen ja valtakunnallisten nuorisoalan osaamiskeskusten (nuorisolaki 1285/19§) toimintaan.** Määräajaksi valittavat osaamiskeskukset vastaavat laaja-alaisella nuorisoalan tutkimus- ja kehittämistyöllään nuorten tarpeisiin luoden ja parantaen nuorisotyön valmiuksia edistää nuorten hyvinvointia. Niiden tarkemmat painopisteet määritellään hallituskausittain valtakunnallisessa nuorisotyön ja nuorisopolitiikan ohjelmassa (VANUPO).

Valtakunnallisten nuorisoalan osaamiskeskusten rahoitus poistettiin vuoden 2025 talousarvioesityksessä. Vuoden 2024 talousarviossa osaamiskeskusten määräraha oli kolme miljoonaa euroa kahdelle vuodelle, jolla rahoitettiin osaamiskeskusten toiminta vuosina 2025–2026. Mikäli osaamiskeskuksille ei osoiteta määrärahaa vuoden 2027 talousarvioon, on vaarana, että nuorisoalan tutkimus- ja kehittämistoiminta kapeutuu. Osaamiskeskuksilla on keskeinen rooli siinä, että nuorisotyö kykenee tunnistamaan uusia ilmiöitä sekä tukemaan nuorten hyvinvointia vaikuttavasti ja yhdenvertaisesti koko maassa. Nuorisotyön kehittäminen ja nuorisotyöntekijöiden osaamisen vahvistaminen ovat välttämättömiä aikana, jolloin nuorten toimintaympäristö muuttuu nopeasti ja heidän elämäänsä leimaavat monet epävarmuustekijät.

Lopuksi

Valtion nuorisoneuvosto muistuttaa, että **nuorten hyvinvointia tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti.** Tämän tueksi tarvitaan laadukasta tutkimus- ja seurantatietoa, joka mahdollistaa päätösten vaikutusten arvioinnin sekä nuorten tarpeisiin vastaavien toimien kohdentamisen. Vaikka valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2027 nuorisotyön määrärahoihin ei kohdistu muutoksia, muut hallituskaudella tehdyt leikkaukset ovat heikentäneet pienituloisten lapsiperheiden ja nuorten asemaa, nuorille suunnattuja palveluja ja järjestöjen toimintamahdollisuuksia. Nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja koulu- ja oppilaitosnuorisotyö ovat vaikuttavia keinoja ehkäistä syrjäytymistä, kaventaa hyvinvointi- ja osallisuuseroja, sekä edistää nuorten yhtäläisiä mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan ja rakentaa tulevaisuutta.

Helsingissä 8.10.2026

Valtion nuorisoneuvoston puolesta,

Anna-Maria Tenojoki

Pääsihteeri